
VILIM FILIP ŠABIĆ

VELIKI SISAVCI BLOKOVA

VOL. VI - 1993.

VELIKI SISAVCI BIOKOVA

VILIM FILIP ŠABIĆ

Hrvatske šume

Dosadašnja istraživanja životinjskog svijeta šireg i užeg područja Biokovskog masiva, te zapisi i podaci s kojima raspolažemo ukazuju da je ovaj dio prostora Hrvatske od prapovijesnih vremena pa sve do danas naseljavalo mnoštvo vrsta krupnih sisavaca. Rezultati znanstvenih istraživanja, iako još uvijek nedovoljni, sa do sada otkrivenih i proučenih šest paleontoloških nalazišta (MALEZ 1981), pružaju uvid u raznolikost davno izumrlih vrsta. Naslage koštanih breča na prijevoju Dubci nataložene su 420.000 do 500.000 godina prije sadašnjosti. Glavnina te faunske zajednice sastojala se od stepskih i šumskih vrsta. Uz Dubce pleistocenska nalazišta su još kod Donjih Vinjana kraj Imotskog, u jami na Zmijincu u Pločama, te u špilji Baba na samom masivu Biokova. Nalazi jelena (*Cervus elaphus*) u jami Sniježnici na Biokovu i Hutovo blatu kod Metkovića datiraju iz holocena. Promjenom klimatskih i stanišnih uvjeta od tih davnih vremena do danas mijenjao se i sastav i broj krupnih sisavaca na Biokovskim prostorima.

Nažalost nemamo pisanih ni drugih podataka kao ni još otkrivenih nalazišta na Biokovu o prisustvu faune krupnih sisavaca u posljednjih nekoliko stoljeća. Postoje samo usmeno prenešene predaje o postojanju uglavnom vuka i rijede medvjeda. O vjerojatnom prisustvu divokoze zasad nemamo dokaza. Očito je da su lov i intenzivno stočarenje na Biokovu već dosta rano uzrokovali nestanak većih sisavaca, kao biljojeda tako i zvijeri.

Do godine 1964. na Biokovu su živjele stalno samo divlja mačka (*Felis silvestris*), lisica (*Vulpes vulpes*), jazavac (*Meles meles*), kuna bjelica (*Martes foina*), tvor (*Mustela putorius*) i lasica (*Mustela nivalis*). Od ovih vrsta koje su i danas česte lisica, kuna bjelica i lasica vidane su na svim nadmorskim visinama, dok su divlja mačka, jazavac i tvor zabilježeni samo u primorju i zagorju. Vjerojatno stalni stanovnik Biokova je ostala i kuna zlatica (*Martes martes*), koja je danas na Biokovu rijetka pa se samo povremeno sureće. Iako nema dokaznih primjeraka, sam autor ju je vidjeo npr. u prosincu 1986. godine u Silnjem Gozdu (oko 1400 m/n.m.). Nalazi čaglja (*Canis aureus*) su također samo povremeni. U Donjoj Gori (700 m/n.m.) ubijen je jedan primjerak u prosincu 1983. godine.

Prelomnica u ponovnom obogaćivanju faune sisavaca na planini Biokovo nastaje ovog puta iznimno pozitivnim utjecajem čovjeka u prirodnom prostoru. Godine 1964. zalaganjem i akcijom lovaca iz Makarske, a nešto kasnije i lovaca Imotskog uz svesrdnu pomoć šumarske službe, organa vlasti i stanovništva unešeni su divokoza (*Rupicapra rupicapra balcanica*), muflon (*Ovis musimon*) i srna (*Capreolus capreolus*) (ŠABIĆ 1972, 1975, BRKULJ 1988).

Biokovo tako pored očuvanih skoro prašumskih oblika bukovih i jelovih šuma, te bogate flore i faune, dobiva još jednu neophodnu kariku u prirodnom životnom lancu, krupne biljojede. Iako se na Biokovo unio relativno mali broj ovih krupnih sisavaca (48